

ЉУБОДРАГ А. ПОПОВИЋ

Учитељи ваљевског краја до 1872. године

— шематизам —

Српска основна школа помиње се у Ваљеву још 1726. год. У школи је радио неки Стефан Магистар, како се потписивао. У овом периоду аустријске владавине у Ваљеву је постојала и богословска школа. Када је после београдског мира 1739. Аустрија напустила српске крајеве, а са њима и Ваљево, за време нове турске владавине обе школе престале су да постоје.

Тек по ослобођењу Ваљева за време I устанка били су створени услови за отварање школе. Тако је у Ваљеву, центру нахије, отворена поново школа. Учитељ те новоформиране школе био је Сремац Јован Русмир. Но са пропашћу I устанка прекинула је рад и ова школа.

Поново ће се школа отворити у Ваљеву 1818. год. Но неодређени политички положај Србије у ово доба, као и Милошева унутрашња политика негативно су се одразили у просвети. О њој се сада званично нико не стара. То је изгледа допринело да се и ова школа угаси. Потребне за школом остају и даље велике не само у Ваљеву, већ и читавој нахији. Као последица тога је и предлог који је покренут приликом разрезивања Митровског пореза 1832. год. у ваљевској нахији. Представници целе нахије сакупљени том приликом у Ваљеву, предложили су да се и у „нахији заведу четири главне и једну Велику школу у Ваљеву, и да у сваку добре учитеље набаве“. За ове школе би се новац набављао приликом располагања порезе, у коју би и то било укалкулисано. То им је одобрено.

Према подацима у 1833. год. већ постоје школе у Ваљеву, Убу, Палежу, Каменици, манастиру Рибници а у 1836. години школа постоји и у Вукони.

По плану „за школе како имају постојати“ одређено је да у Ваљеву постоји правитељствена (државна) нормална (основна) школа, коју ће држава издржавати. Осим ове могу постојати и општествене млађе нормалне школе у осталим местима које ће издржавати општине.

Абдикацијом кнеза Милоша 1839. и доласком на власт уставо-бранитеља ситуација се донекле изменила. Уставобранитељима у њиховом раду на изградњи нове државе по европском узору било је потребно образовано чиновништво те се његовом школовању морала посветити већа пажња. То је довело до тога да се сада у центру пажње налазе средње и више школе, а да се основним поклања мање пажње. Оне остају на истоме нивоу, али је у њиховом издржавању учињен корак уназад. 1840. год. скинуте су са буџета државне школе, тако да су све основне школе пале на терет општинама.

Но и поред свих тешкоћа број основних школа је у ваљевском крају сваке године све више растао. Док је њихов број половином тридесетих година износио 6, половином четрдесетих година њихов број се повећао на 20.

Наш циљ је био да у овоме раду прикажемо школе и имена учитеља; тих вредних неимара образовања, који су у њима радили, а на основу података из литературе и архивских докумената који су нам стајали на расположењу. Можемо да кажемо да су они најпотпунији могући, али би били захвални ако би се они још више допунили.

Прве учитеље ваљевске школе већ смо раније поменули те би овде наставили од поновног отварања школа 1833. године, и то за сваку школу појединачно, са временским раздобљем рада учитеља у дотичној школи.

Ваљево

Наум Петровић	1833—1838
Стојшић Алекса	1836—1840
Бабић Тома	1839
Влајић Теодор	1840
Георгијевић	1844
Бановић Александар	1844—1847
Михаиловић Никола	1845—1847
Миросављевић Стефан	1852—1856
Петровић Василије	1852
Станишић Јосиф	1855
Протић Гаврил	1856
Николић Михаило	1859—1865
Петровић Антоније	1859
Поповић Срећко	1863—1865
Јовановић Радомир	1863—1868
Милојевић Сима	1867—1868
Јанковић Васа	1867—1871
Марковић Јеремија	1869—1872
Стевановић Петар	1869—1872
Ковачевић Вујица	1871—1872
Фрушић Коста	1871
Јанковић Василије	1872
Милојевић Сима	1872

Бранковина

Илић Димитрије	1838—1839
Петровић Василије	1845—1847
Ружић Милош	1852
Георгијевић Љубомир	1855—1856
Јаковљевић Вељко	1859
Сабовљевић Павле	1863—1868
Јокић Милосав	1869—1870
Зарић Лазар	1871—1872

Новаци

Лукић Бранко	1845
Николић Милосав	1846—1847
Тодор Угриновић	1852—1859

Врело

Маринковић Павле	1845—1846
Поповић Петар	1847
Стефановић Јеремија	1852—1855
Петковић Јован	1856, 1863—1865
Антонић Илија	1859
Протић Живко	1867—1872

Орашац

Брадић Јосиф	1845
Недељковић Атанасије	1846
Гојковић Нестор	1847
Милосављевић Радован	1852
Богатић Милан	1855—1856
Обрадовић Ранко	1859
Поповић Јефрем	1863—1867
Јовановић Јаков	1868
Филиповић Милош	1869—1871
Јанковић Лазар	1872

Рабровица

Радојчић Јован	1845—1847
Георгијевић Љубомир	1852
Сабовљевић Павле	1855—1859
Стојановић Никола	1863
Павловић Софроније	1864—1867
Сабовљевић Павле	1870—1871
Милорадовић Јеврем	1872

Грабовац

Живковић Матија	1844
Веселиновић Сретен	1844—1847
Брадић Јосиф	1852
Петковић Јован	1855—1859
Поповић Милоје	1856
Павић Василије	1863—1865
Поповић Панта	1867
Милинковић Стеван	1869—1872

Палеж
Обреновац

Бурђаковић Димитрије	1836
Констандиновић Јован	1838—1839
Јанковић Јован	1839
Јоксимовић Константин	1844
Поповић Василије	1844
Поповић Павел	1845
Брадић Јосиф	1846—1847
Коларовић Милош	1852
Јеротијевић Лука	1855
Крчединац Јаков	1856
Концулић Милош	1859—1872
Михаиловић Светозар	1870—1872

У б

Николајевић Димитрије	1839—1841
Јеротијевић Александар	1844
Николајевић Димитрије	1844—1845
Јовановић Петар	1846
Максимовић Стеван	1847
Николић Јован	1852
Николић Михаил	1855—1856
Жујовић Радојица	1859—1865
Белмаш Јован	1867—1872
Претић Кузман	1869
Поповић Тома	1870
Мратинковић Драга	1871—1872
	(у мушкој школи)

Радљево

Јовановић Симеон	1845—1846
Илић Симеон	1847
Сабовљевић Павле	1852
Поповић Иван	1855—1856
Арсенијевић Милосав	1859

	Павловић Совроније	1863
	Јоксић Милосав	1864—1867
	Мандић Илија	1868—1872
Јабучје	Бранковић Јован	1845
	Пауновић Милосав	1846—1847
	Пауновић Милосав	1852—1859, 1867—1872
	Поповић Павле	1863
	Вучетић Мијаило	1864—1865
Степање	Петровић Михаил	1845—1856
Боговођа (манастир)	Јовановић Вуле	1845
	Богићевић Димитрије	1846
	Молеровић Аксентије	1847
	Ристић Јанко	1852—1855
	Јовановић Петар	1856
	Молеровић Петар	1859
	Вукашиновић Мирко	1863—1868
	Поповић Тома	1869
	Протић Димитрије	1870—1871
	Војиновић Панта	1872
Цветановац	Илић Симеон	1845—1846
	Филиповић Лука	1847
	Недељковић Тома	1852
	Павловић Јован	1855—1856
	Живчевић Нестор	1859
	Пешић Спасоје	1863—1865
	Николајевић Тимотије	1867
	Јоксић Милосав	1868
Рибница	Стефановић Аксентије	1844
	Вуловић Никола	1845
	Лукић Милан	1846
	Јовановић Симеон	1847
	Марковић Петар	1852
	Николић Јован	1855—1856

Лукић Милан	1859
Поповић Радоица	1863—1864
Величковић Сретен	1865—1868
Пантић Урош	1872

Пауне

Јовановић Нестор	1852
Петровић Василије	1855—1856
Пантелић Радован	1859
Петровић Јефрем	1863
Јовановић Тодор	1864—1872

Петница

Павловић Матија	1845
Стефановић Аксентије	1846—1847
Лукић Михаил	1852
Лукић Милан	1855—1856
Богатић Милан	1859
Марковић Спасоје	1864
Јанковић Василије	1865
Росић Никола	1867
Јевтић Никола	1868
Воиноввић Панта	1870
Васиљевић Гаврило	1871—1872

Белије

Стефановић Аксентије	1844
Филиповић Лука	1845—1846
Поповић Маринко	1847
Тошић Јефрем	1852
Лазић Димитрије	1855
Јаковљевић Вељко	1856
Поповић Јаков	1859
Марковић Јеремија	1863—1868
Вукашиновић Мир.	1869
Јовановић Андрија	1870—1871
Живковић Симеун	1872

Каменица

Крестић Георгиј Борђе	1839
Живковић Матија	1840
Дивљановић Јаков	1845—1847
Марковић Јеремија	1852—1859
Пантелић Радован	1863—1872

Осечина

Поповић Маринко 1852—1855
Станишић Јосиф 1856—1859
Гладовић Јанко 1863—1872

Звечка

Тановић Радисав 1855—1856
Срећковић Маринко 1859
Јоксимовић Милоје 1863—1865
Вуковић Илија 1867—1872

Бајевац

Жујовић Јовица 1859
Молеровић Трифун 1863—1864
Урошевић Петроније 1865
Стојановић Јеврем 1867—1869
Филиповић Јован 1870
Антић Остоја 1871—1872

Мионица

Петровић Јефрем 1865—1872

Славковица

Живковић Симеун 1867—1869
Марковић Радојица 1870—1872

Крчмар

Пантић Урош 1867—1871
Радаковић Јован 1872

Вукона

Вранешевић Обрен 1867—1868
Поповић Панта 1869—1872

Пироман

Костић Борбе 1871—1872

Стублине

Стојадиновић Светозар 1871—1872

Скела

Станић Милован 1872

Бргуле

Ивановић Симеон 1844

Све ово напред наведено биле су мушке школе. Женске школе појавиле су се тек касније, и то само у неколико места. Ми ћемо и њих овде навести по местима, и учитељицама.

Ваљево

Љубинковић Персида	1859
Стојковић Марија	1863—1865
Јаковљевић Марија	1864—1872
Францишковић Јелисавета	1867—1872

Обреновац

Јовановић Марија	1864—1872
------------------	-----------

У б

Вељковић Цвета	1871—1872
----------------	-----------

НАПОМЕНЕ :

Архив Србије — Београд

фондови 1) Кнежева канцеларија — КК ХХХVIII

2) Министарство просвете 1838—1872